

2016/2017

Årsplan Ekholt barnehage SA

Innhold:

- 2 Forord
- 2.1 Innledning
- 3 Barnehagens visjon
- 3.1 Barnehagens grunnsyn
- 6 Barnehagens satsningsområde
- 6.1 Kunst kultur og kreativitet
- 7 Kropp bevegelse og helse «Sunn mat for små mager»
- 8 Språkgrupper
- 8.1 Små grupper i Ekholt barnehage
- 9 Omsorg
- 9.1 Danning
- 10 Lek
- 10.1 Læring
- 10.2 Barns medvirkning
- 11 Rammeplanens fagområder
- 11.1 Etikk, religion og filosofi
- 12 Antall, rom og form
- 12.1 Nærmiljø og samfunn
- 12.2 Kommunikasjon, språk og tekst
- 13 Natur, miljø og teknikk
- 13.1 Klubbdag
- 14 Overgang barnehage og skole
- 14.1 Evaluering og dokumentasjon
- 14.2 Personal utvikling
- 15 Barnehagens samarbeidspartnere
- 16 Foreldresamarbeid
- 18 Litteratur

Forord:

Årsplanen er barnehagens overordnede pedagogiske dokument. Årsplanen bygger på «Lov om barnehager» og «Rammeplanen». Disse to dokumentene utgjør barnehagens samfunnsmandat. Kunnskapsdepartementet har også utarbeidet en rekke temahefter og klare føringer for kvalitet. Heftene er en god støtte til både den pedagogiske hverdagen og i plan- og evalueringsarbeidet. Lov om barnehager, rammeplanen og temahefter ligger tilgjengelig på www.udir.no Årsplanen utarbeides i løpet av vårsemesteret og godkjennes av samarbeidsutvalget i barnehagen. Årsplanen er godkjent av samarbeidsutvalget september 2016. Årsplanen gjelder for barnehageåret 2016/2017. Basert på denne lager avdelingene sine planer for hver måned som er avdelingens arbeidsverktøy.

2

Innledning:

Ekholt barnehage er en privat foreldredrevet andelsbarnehage, som ligger på Ekholt i Rygge kommune, like ved kommunegrensen til Moss. Barnehagen åpnet i 1999 og består av fire avdelinger (Myggen, Bia, Marihøna og Humla) med til sammen ca 72 barn i alderen 0-6 år. Ekholt barnehage er en privat foreldredrevet andelsbarnehage. Vi har et fint nærmiljø som har mye å by på. Skog, sjø, kultur, kollektiv transport, industri og nær avstand til Moss sentrum. Barnehagen er stengt jul, påske og de to siste ukene i juli.

Barnehagen tilbyr 80% og 100 % plasser.

Vår åpningstid er fra kl. 06.45- 17.00

En barnehageplass koster 2655,- kr i måneden. I tillegg 400 kr for kost.

Barna får frokost, lunsj og ettermiddagsmat hver dag. Det er varmmat en-to ganger i uken for alle avdelingene.

I Ekholt barnehage har vi en langvarig satsning på "Sunn mat for små mager." Barna er delaktige i matlaging og får kunnskap om hvor maten kommer fra. Barnehagen har et flott kjøkken som er tilpasset barna med f.eks. kjøkkenbenk i barna sin høyde. Matlaging og måltider er en sentral del av den daglige virksomheten i barnehagen. Maten vi lager i barnehagen utgjør en betydelig del av barnets totale kosthold. Barnehagen er en viktig arena for å fremme sunne kostholdsvaner blant barn i tidlig alder. En av våre ansatte er utdannet kostholdsveileder.

Dette året jobber barnehagen spesifikt med å bli en sertifisert helsefremmende barnehage. Med dette menes at vi som barnehage skal styrke barnas fysiske og psykiske helse gjennom å ha fokus på det sosiale og fysiske miljøet. Barnehagen må «bestå» en rekke kriterier som inneholder alt fra psykiskhelse til kost og ernæring. Dette skal forankres og synliggjøres i vår daglige drift. Du kan lese mere om dette på www.ostfoldhelsa.no.

Vi har også et stort fokus på musikk. Alle barna har musikkundervisning i aldersinndelte grupper fordelt på 2 uker med vår musikkpedagog. Personalet i Ekholt barnehage er 20 flotte og engasjerte voksne som består av både kvinner og menn. Sammen gjør vi alt for at barna i Ekholt barnehage skal ha gode opplevelser hver dag.

Barnehagens visjon er: «Sammen om en god barndom»

Med dette mottoet vil vi:

- ✓ At barna skal kjenne seg sett og hørt hver dag
- ✓ Se barnas behov
- ✓ Ha tid til hvert enkelt barn
- ✓ Fokusere på god sosial utvikling
- ✓ Tilrettelegge for rom og tid til lek og utfoldelse
- ✓ Ha en hverdag fylt av omsorg, danning, lek og læring

Barnehagens grunnsyn:

For å bestrebe en god barndom i Ekholt barnehage har vi følgende pedagogiske grunnsyn:

Med pedagogisk grunnsyn mener vi de verdier vi ønsker å legge vekt på og arbeide etter i vår barnehage. Grunnsynet til Ekholt barnehage kan forstås som en forlenget arm av barnehagens barnesyn. Det er i arbeid med barna, vårt barnesyn kommer til uttrykk. Dette innebærer blant annet hvordan vi tilrettelegger læringsmiljøet, hvordan vi strukturerer dagen og hva vi tilbyr av aktiviteter. Uansett hva vi foretar oss krever det at vi ansatte i barnehagen har en bevisstgjøring om hvilke fundament vi legger til grunn for vårt daglige arbeid med barna som første ledd i utdanningsløpet. Danning som et fagbegrep er et omfattende og bredt begrep som rommer det meste vi mennesker tar for oss i våre liv. Det er altså ikke noe som bare finner sted i barndommen, men derimot i en livslang prosess. Ekholt barnehage ønsker å være medvirkende til at barna får et begynnende nyansert blikk som går utpå å akseptere menneskers likheter og forskjeller, samt en forståelse av at det finnes mange måter å handle på. For å kunne legge merke

til ulikheter må man kjenne seg selv, og vite noe om «hvem er jeg» og hvor jeg kommer ifra. Arbeidet med dette i tidlig alder kan påvirke hvilken rolle et menneske tar i et større fellesskap livet igjennom. Barnehagen er den første sosiale arena barn ferdes i uten primærfamilien. Dette gir barnehagen en mulighet, men og en forventning til at det arbeides med hvordan barna er mot hverandre. Vi vil også at barna skal få gode holdninger for andre mennesker samt å ivareta våre omgivelser og naturen. Et kjent uttrykk som kan illustrere noe av hva danning omhandler er fra Ellen Key: «Danning er det vi husker når vi har glemt det vi har lært» (Eidsvåg 2011). Dette kan igjen si noe om at dannelsesbegrepet omfatter både bevisst og ubevisst kunnskap. Når våre gode holdninger har blitt til taus kunnskap, samtidig som at vi bevisst strever mot å være et godt medmenneske” er vi dannet”. Vi må alltid streve videre for å oppnå et godt liv. Det står i Rammeplanen (2013) at” danning er mer enn utvikling, mer enn læring, mer enn omsorg, mer enn oppdragelse og mer enn sosialisering. Samtidig rommer danning alt dette” (Pedlex, 2013:13). Med dette i bakhodet kan vi finne arbeid med danning i alt vi gjør, vi må bare ha evne å trenge bak våre egne handlinger.

Ekholt barnehage sitt samfunnsansvar er, som et samfunns mål, å medvirke til at barn som går i barnehagen blir medmennesker. Med dette som utgangspunkt vil vi ta for oss mer detaljert hvordan vi velger å arbeide for å oppnå vårt samfunnsansvar. Det første vi ønsker å presentere er barns medvirkning som et viktig ledd i barns hverdag. Vi ønsker at barna kjenner sin rett til å gi uttrykk for sine forventninger og behov for sin hverdag. Barna i Ekholt barnehage er deltakere i et fellesskap hvor de har innflytelse på det som skjer rundt seg. De får mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av sitt liv i barnehagen. Vi ønsker å imøtekomme barna med hensyn til deres alder og modenhet, de skal oppleve at de ikke står alene med viktige avgjørelser. I barnehagen har vi barn med nonverbal og verbal kommunikasjon. Dette skaper noen rammer for forutsetninger angående hvordan vi skal forstå og tolke barna. Dette fører igjen med seg en stor makt over deres opplevelse. Gjennom medvirkning i egen læring ønsker vi at dette bidrar til lærelyst og motivasjon. Ekholt barnehage ønsker at barna skal erfare at” jeg kan” og støttes til en selvstendig utvikling. Denne erfaringen gir barn stor glede og glød til gode opplevelser hver dag. Ekholt barnehage mener det er betydningsfullt at barna kjenner seg som verdifulle aktører i sin hverdag i samspill med oss voksne. Gjennom gode prosesser med medvirkning legger vi til rette for et godt leke og læringsmiljø i barnehagen.

I Ekholt barnehage ønsker vi å legge til rette for allsidig læring, og utforske hvilken metode de ulike barna lærer på for å gi et best mulig læringsgrunnlag. I samhandling med barna har vi voksne fokus på å utvide og å veilede, istedenfor å korrigere deres handlinger. Barns læring oppstår i alle situasjoner, altså der barna er interesserte og nysgjerrige forekommer det læring. Det er både formell og uformell læring, og disse styrker og drar nytte av hverandre. Nytteverdien av læring i

barnehagen er nødvendig for barna i sin her og nå tilværelse, og som et første ledd i utdanningsforløpet. Vi ønsker å bidra til at barna erfarer mestring, og gleden ved å ta til seg ny kunnskap, dette kan ha positiv påvirkning for selvfølelsen til barna. I Ekholt barnehage ønsker vi at leken skal være en arena der barna får uttrykke følelser, og opplevelser med sitt språk og sin væremåte. Barna eier sin lek og bevarer den, de voksnes ansvar blir derfor å være observerende tilstede, og være en brobygger mellom barna i leken ved behov. Vi voksne i Ekholt barnehage er bevisst vårt ansvar, vi legger til rette for lek, inspirer og lar leken farge hver eneste dag. Leken i Ekholt barnehage er i seg selv et lite samfunn med mennesker med ulike behov, bakgrunn og utvikling. I disse små samfunnene lærer barn å håndtere utfordringer de kan møte på ute i verden, de får mulighet til å bearbeide opplevelser og inntrykk i en trygg arena. Når barn opplever trygghet og glede gjennom lek og læring stimuleres deres sosiale kompetanse i tidlig alder. Vi ønsker at barna er bevisst sin verdi, og vi vil bidra til å utvikle en god og stabil selvfølelse hos barna. Samtidig ønsker vi å gi barna kunnskap om å kunne se ulikheter mellom mennesker som en verdi, og ved dette nære nestekjærlighet mellom dem. Vi legger til rette for lek og samspill med andre barn og voksne for å fremme utvikling av sosial kompetanse. Gjennom leken møter barna hverandre, og dette kan være starten på et nært og langt vennskap. I dette finner vi barnas respekt og tillit til den andre, som kan føre til gode samarbeidsevner i andre aktiviteter gjennom å kommunisere, vise toleranse og respekt for hverandre. Vi i Ekholt barnehage ønsker å få frem barndommens egenverdi og anerkjenne barnas rett til å være her og nå. Vi bestreber oss mot en mobbefri arena som er preget av raushet og anerkjennelse for de menneskene vi omgås.

Vi har beskrevet hvordan vi forstår og arbeider med danning, medvirkning, lek, læring og sosial kompetanse og hvordan dette kommer til uttrykk i vår hverdag. Et av hovedsatsnings-områdene er måltidet som et pedagogisk virkemiddel. For å forstå måltidet som et pedagogisk virkemiddel velger vi å løfte det til noe annet enn ”å bare bli mett”. Med dette ser vi på viktige prosesser som skjer på veien til matfatet og i etterkant. Vi opplever at det er nødvendig å gi barna mer kunnskap om hvor maten kommer i fra, hvordan den tilberedes og hva som er essensielt for kroppen vår. Som en konsekvens av matvaner og holdninger til kosthold i dagens samfunn mener vi at dette påvirker barns forhold til mat i tidlig alder. Barnehagen har et stort ansvar for mattilbudet da barnehagen utgjør en betydelig del av barnas totale kosthold. Gjennom samspillsprosesser rundt måltidet ser vi at dette har en uvurderlig effekt på flere aspekter ved læring. Disse omhandler alt fra samtaler, logisk trening, praktiske gjøremål, rekkefølge, humor og dialog. Vi kan med dette forstå måltidet som en tverrfaglig pedagogisk satsning (Bae, 2009). Måltidet er en av få aktiviteter hvor en kan sitte i mindre grupper over tid å samtale om et felles tema (Gjems, 2014).

En annen tverrfaglig pedagogisk satsning Ekholt barnehage fokuserer på er musikkundervisning. Her kommer den kunstneriske sansen og den kreative utfoldelsen til uttrykk gjennom bruk av

kroppen som verktøy. Begge disse forsterker hverandres effekt for barns utvikling av god selvfølelse. Dette bidrar også til utvikling av lek, læring, sosial kompetanse, medvirkning og danning som en helhet.

For å oppnå dette er det store krav til de voksne i Ekholt barnehage. Vi er rollemodeller for mange barn i løpet av ett barnehageår. Dette krever en kontinuerlig gjennomgang av egne handlinger i samspill med barna. Dette innebærer at vi er voksne som har fokus på trygghet, kjærlighet og omsorg for alle barn i Ekholt barnehage. Vi vil være til stede og fange opp det som skjer i samspillet mellom barn, og være vårt ansvar bevisst. Det krever at vi ønsker å bli kjent med hvert enkelt barn. Vi vil møte barna sine behov og gi barna de nødvendige utfordringer for deres sosial kompetanse. Vi er voksne som skal ha tid til å forstå barna, og være nysgjerrige på deres undringer. I barnehagen er vi avhengig av et nært tillitsforhold til barna, for å etablere dette hos barna må vi være voksne som er forutsigbare. Barna må med andre ord vite hvem vi er, og hvor de har oss gjennom vårt samspill med dem. Det skal komme til uttrykk at vi har et kontinuerlig utviklingsbehov, og at vi gjennomfører det samfunnet krever av oss som en læringsarena på alle nivåer.

Barnehagens satsningsområde:

I Ekholt barnehage har vi valgt å satse spesielt på to fagområder:

- Kunst, kultur og kreativitet.
- Kropp, bevegelse og helse.

Kunst kultur og kreativitet

«Barnehagen må gi barn mulighet til å oppleve kunst og kultur og til selv å uttrykke seg estetisk. Å være sammen om kulturelle opplevelser og å gjøre eller skape noe felles, bidrar til samhørighet. Barn skaper sin egen kultur ut fra egne opplevelser. Gjennom rike erfaringer med kunst, kultur og estetikk vil barn få et mangfold av muligheter for sansing, opplevelse, eksperimentering, skapende virksomhet, tenkning og kommunikasjon. Fagområdet omhandler uttrykksformer som billedkunst og kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design» (Pedlex, 2013: 36).

Hos oss satser vi spesielt på musikk innenfor fagområdet kunst, kultur og kreativitet. Vi har en musikkpedagog hos oss en gang i uken som har musikkundervisning for alle barna i aldersinndelte grupper fordelt på to uker. Vi avslutter hvert år med en sommerkonsert. Denne

konsernten vil vi jobbe med hele året og dra inn fagområdet i form av å lage kulisser, kostymer og lignende. Sommerkonsernten har hvert år et eget tema som er nært sammenvevd med satsningsområdene i barnehagen. Med utgangspunkt i Rammeplan (Pedlex, 2013) sine retningslinjer ønsker vi i Ekholt barnehage at barna utvikler sin refleksjon og følsomhet i møte med kunst, kultur og kreativ. Gjennom jevnlig musikkundervisning blir barna kjent med å lytte, iaktta og uttrykke seg via sang, rytmer og bevegelse. Dette skal være et bidrag til å styrke barnas kulturelle identitet og sine personlige uttrykk gjennom å ta i bruk kreativ tenkning, fantasi og skaperglede. For å arbeide i retning av disse målene ønsker vi i Ekholt barnehage å skape tilstrekkelig rom for både voksenledede og barnestyrte aktiviteter for å utøve og nyte estetiske inntrykks- og uttrykksformer. Vi vil også sørge for at barn daglig har tilgang til bøker, bilder, instrumenter, utkleddingsutstyr og rikelig, variert materiale og verktøy for skapende virksomhet. Personalet skal være lyttende og oppmerksomme i forhold til barnas kulturelle uttrykk, vise respekt for deres ytringsformer og fremme lyst til å gå videre i utforskning av de estetiske områdene. Vi ønsker å være tilstede her og nå, og fange opp de initiativ og ideer barna har i forhold til å uttrykke seg innenfor fagområdet. De estetiske fenomenene befinner seg i ulike miljøer som naturen, bomiljø, tekst, musikk og bevegelser (Pedlex, 2013)

Kropp bevegelse og helse «Sunn mat for små mager»

I Ekholt barnehage legger vi vekt på varierte og sunne måltider, som er laget av gode, rene og næringsrike råvarer. Barn trenger næringsrik mat for optimal vekst og utvikling, og for å fremme god helse og forebygge sykdommer. Matvaner dannes tidlig i livet og danner grunnlaget for matvaner senere i livet. Barnehagen er en viktig arena for å fremme sunne kostvaner blant barn. I barnehagen tilbyr vi frokost, lunsj og ettermiddagsmåltid. Frokost bidrar til en god start på dagen, og som består av sunne energikilder for eksempel egg, smør, ost, kjøttpålegg, grovbrød og havregryn. Lunsjmåltidet er barna med og tilbereder etter barnehagens satsningsområde. Ettermiddagsmåltidet består av grønnsaker og frukt, dette for å dekke barnas behov for vitaminer og mineraler som er viktig for barn i vekst og utvikling. Matlagingen og måltidene i barnehagen har også en viktig funksjon med tanke på å utvikle barnas sosiale kompetanse, kulturforståelse, samt bidra til gode kunnskaper og holdninger til mat. Hos oss handler måltidet om mere enn å bli mett, og vi ser på måltidet som et pedagogisk virkemiddel. Ekholt barnehage ønsker sammen med foreldrene å bidra til gode matvaner for barna. Vi legger vekt på god balanse i kostholdet gjennom mat som er basert på naturlig sunt fett, gode proteinkilder og sunne karbohydrater. Næringsrik mat og en god rytme i måltider gir stabilt blodsukker som igjen bidrar til blant annet bedre yteevne, humør, overskudd til aktivitet og en god hverdag.

Vi fortsetter å ha Rammeplanen (Pedlex, 2013) som et utgangspunkt i hva vi tar for oss, samtidig som vi har vår egen satsning og kunnskap som vi legger til grunn for vårt arbeid med barna. Vi i Ekholt barnehage har som sagt et hovedfokus på å bidra til at barna får et bevisst forhold til hva kroppen trenger samtidig som at de får en positiv selvpåfatning gjennom kroppslig mestring. Ved dette fokuset ønsker vi å bidra til forståelse og respekt for egen kropp, og for at alle er forskjellige. Gjennom dette tilegner barna seg gode erfaringer med varierte og allsidige bevegelser og utfordringer. Barna videreutvikler sin kroppsbeherskelse, grovmotorikk, finmotorikk og kroppsbevissthet gjennom å få testet sine egne grenser i trygge rammer. Gjennom vår matsatsning har vi et fokus på å bruke råvarer fra de ulike årstidene på den måten får vi dratt paralleller mellom det som vokser og gror ute og det vi får i oss. Dette utvikler også glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer, og gir en forståelse av hvordan barna bruker og samtidig tar vare på miljøet og naturen.

Rammeplan for barnehagen sier noe om språkligkompetanse:

” Barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenking og som uttrykk for egne tanker og følelser. Alle barn må få et rikt og variert språkmiljø i barnehagen. Noen barn har sen språkutvikling eller andre språkproblemer. De må få tidlig og god hjelp” (Pedlex,2013:30).

Ekholt barnehage har en språkansvarlig som har språkgrupper 1-2 timer i uka. Språkansvarlig deltar i små grupper med barn og leker med språket for at barna skal tilegne seg begreper, lære setningsoppbygging, og språkforståelse. Det er et nært samarbeid mellom foreldre og barnehage dersom et barn har behov for ekstra oppfølging i forhold til språket. Å støtte barns tilegnelse av språk er en av barnehagens kjerneoppgaver. Språklige ferdigheter er av stor betydning for barnas trivsel og følelse av mestring i hverdagen. Barn med solid språklig kompetanse vil ha gode forutsetninger for samspill med andre, deltagelse i lek, vennskap og læring. Å forstå det som blir sagt, og å kunne gi uttrykk for egne tanker, følelser og meninger er viktig for å skjønne hva som skjer, samhandle med andre og ha medinnflytelse. Barn som har vansker med å forstå språk, bruke språket eller for å uttrykke seg, kan oppleve at det er utfordrende å samhandle med andre i hverdagsaktiviteter og lek.

Små grupper i Ekholt barnehage

Barnehagen bestreber seg for å arbeide med smågrupper i de fleste aktiviteter. Grupesammensetningen er nøye gjennomtenkt på grunnlag av relasjoner, modning,

vennskapsbånd, sosialfunksjon og hjelpebehov. Vi ser også at det oppstår grupper på barnas eget initiativ som vi tar med i vurderingen av de formelle gruppene. Gruppene utnytter de arealene som barnehagen har, for eksempel grupperom, kjøkken, garderoben, uteområde, nærmiljø og grillhytta. Gjennom smågrupper ønskes det å skape forutsigbarhet, åpenhet og bedre oversikt for voksne og barn. Det er lettere for den ansatte å være helhjertet til stede i situasjonen med færre barn enn hele barnegruppen. Med dette ønsker vi at barnet skal kunne finne sin plass i gruppen lettere og raskere. Ved faste smågrupper skapes det relasjoner, og en start på et tidlig vennskap mellom barna. Vi vil og påstå at barn kan holde fokus i en aktivitet i mindre grupper over lengre tid enn ved fravær av smågrupper.

Smågrupper styrker barnets strategier for samhandling med sine omgivelser og også sosiale ferdigheter. Gruppene bidrar også til å øve opp ferdigheter i problemløsning og styrker empati. Det er enklere å kjenne igjen egne og andres følelser i smågrupper hvor barna er trygge. Barna blir sett og hørt i et tettere samspill, og kjenner på tilhørighet i en gruppe.

Omsorg:

Rammeplanen sier at «Omsorg, oppdragelse, lek og læring i småbarnsalderen former barns holdninger, verdier og tillit til seg selv og andre mennesker og deres motivasjon for læring senere i livet» (Pedlex,2013).

Alle barn er avhengige av et godt omsorgsmiljø. Et miljø hvor de kjenner seg trygge, sett og hørt. God omsorg er viktig for god utvikling og læring. Det er ulikt hvilken omsorg barna har behov for også i forhold til hvilken alder barna er i. Det er engasjementet fra de voksne som viser at de bryr seg om hvert enkelt barn som bidrar til trygge, selvstendige og glade barn. Det er viktig at de voksne viser omsorg gjennom å anerkjenne barnas følelser, lytter og viser interesse for det barna forteller enten i ord, eller gjennom kroppsspråket (Pedlex,2013). Vi har god voksentetthet i Ekholt barnehage, på den måten kvalitetsikrer vi at hvert barn blir sett og hørt.

Danning

Danning er det som skjer i barnets samspill med verden rundt seg. Danning er en prosess som skjer gjennom hele livet. Gjennom danning overføres verdier, normer tanker og handlings- og uttrykksmåter. Danning er som beskrevet i grunnsynet det som er igjen da du har glemt det du har lært. Barna er en aktiv deltager i sitt eget liv. Det er de voksnes plikt å veilede barna, og samtidig respektere deres egenverdi og selvstendighet. Det er viktig å kunne se ting i sammenheng for å kunne reflektere og veilede. Danning skjer der det er trygghet og gjensidig

respekt fra alle parter(Pedlex,2013). Den skjer ut fra barnehagens verdigrunnlag, den voksnes erfaringer og i et nært samarbeid med hjemmet. I Ekholt barnehage har vi over en lang periode jobbet med kontaktskapende kommunikasjon, og vi ser at danning er nært sammenvevd med betydningen av dette.

Lek

I følge Rammeplanen er et av barndommens særpreg samspill i lek, der initiativ, fantasi og engasjement vil kunne finne sted(Pedlex,2013). Samspill med andre er det viktigste grunnlaget for utvikling og læring hos barn. I Ekholt barnehage legger vi stor vekt på dette, og ønsker at alle barna skal utvikle god sosial kompetanse. Lek sammen med andre barn gir en unik mulighet til å utvikle sin egen fantasi ved å lære av andre, og evnen til å sette seg inn i andres situasjoner er et godt grunnlag for empati og en godt utviklet sosial kompetanse.

10

Læring

Barnehagen som læringsarena og barnehagens lærings syn står i fokus i dagens samfunn. Barnehagen er overført til Kunnskapsdepartementet, vi har en rammeplan som har fokus på læring. St. melding 16 inkluderer barnehagen som en viktig arena for at alle skal få en lik start i sin livslange læring. Barnehagens innhold bygger på et helhetlig lærings syn. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og lærelyst og bidra til et godt grunnlag for livslang læring. Læring omfatter både formell og uformell læring. Dette foregår i det daglige samspillet med andre mennesker og miljøet, og er nært sammenvevd med lek, danning og omsorg. Læring i Ekholt barnehage skjer både i formelle og uformelle situasjoner. Det er nødvendig at de voksne er til stede, og fanger opp barnas initiativ og lærelyst.

Barns medvirkning

Norge har gitt sin tilslutning til FNs Barnekonvensjon, og den ble en del av norsk lovgivning i 2003. Da barnehageloven ble revidert av stortinget i 2005, kom det inn en ny bestemmelse som er gjort gjeldende fra 1. januar 2006:

§3 Barns rett til medvirkning.

«Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhe»t (Pedlex,2013).

Barn i Ekholt barnehage skal ha rett til å gi uttrykk for sin opplevelse av barnehagehverdagen, og de skal kjenne sin rett til å uttrykke sine forventninger og behov. Medvirkning handler om at barna blir gitt mulighet til å virke med i det som angår dem. De får være en deltaker i et fellesskap hvor de har innflytelse på det som skjer rundt seg. Barna får mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av sitt liv i barnehagen. Vi ønsker å imøtekomme barna med hensyn til deres alder og modenhet, og de skal oppleve at de ikke står alene med viktige avgjørelser (kunnskapsdepartementet 2006) I arbeide med vår yngre generasjon som besitter nonverbal og verbal kommunikasjon medfører dette et maktforhold da det alltid vil foregå tolkninger av hva barna prøver å fortelle oss. Ekholt barnehage ønsker at barna skal erfare at "jeg kan" og støttes til en selvstendig utvikling. Denne erfaringen gir barn stor glede og glød til gode opplevelser hver dag. Ekholt barnehage mener det er betydningsfullt at barna kjenner seg som verdifulle aktører i sin hverdag i samspill med oss voksne. Gjennom gode prosesser med medvirkning legger vi til rette for et godt leke - og læringsmiljø i barnehagen. I Ekholt barnehage ønsker vi at barns medvirkning i det daglige livet på avdelingene, innebærer at barna erfarer ansvarsfulle voksne som tar hensyn til det enkelte barnet og hele gruppen i hverdagsrutiner.

Fagområdene

Vi har tidligere i årsplanen beskrevet de to fagområdene vi spesielt satser på i Ekholt barnehage «Kunst, kultur og kreativitet» og «Kropp, bevegelse og helse». Vi vil nå beskrive de fem resterende fagområdene. Her finner du link direkte til rammeplanen hvor fagområdene er detaljert beskrevet. <http://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

Etikk, religion og filosofi

I rammeplanen står det at barnehagen skal bidra til at barna tilegner seg samfunnets grunnleggende normer og verdier. Utvikle toleranse og interesse for hverandre og respekt for hverandres bakgrunn, uansett kulturell, religiøs eller livssynstilhørighet (Pedlex, 2013). I Ekholt barnehage jobber vi med dette fagområdet spesielt knyttet inn mot hvordan vi skal være mot hverandre. Vi ønsket at barna skal utvikle raushet og tillit i et fellesskap på tross av ulikheter. Barnehagen har i løpet av året prosjektet «Barn hjelper barn», barna får kjennskap til juleevangeliet og de eldste barna har hvert år et kirkebesøk rundt påsketider, kaldt «Påskevandring». I henhold til barnehagens fokus på mat vil vi også bidra til å utvikle toleranse og interesse for hverandres matkultur, og trekker dette inn i valg av meny. Det er også mye uformell læring knyttet til dette fagområdet. Barnehagehverdagen kan bestå av ulike konflikter mellom barna. Vi voksne har et stort ansvar for veiledning i tråd med å utvikle toleranse og

raushet i hverdagslige hendelser. Barnehagen ønsker å bidra til å gi et barna verktøy for å håndtere dette på egenhånd.

Antall, rom og form

Barnehagen skal gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter bidra til å stimulere barnas matematiske nysgjerrighet (Pedlex, 2013). Matsatsningen i Ekholt barnehage bidrar nevneverdig inn til dette fagområdet. Matforberedelsene utfordrer barna til å få kunnskap om å måle mengde, se forskjell på ulike former, farger, størrelser og antall. Vi bruker tid i matforberedelsene sammen med barna til å undre oss og resonere om matematiske fenomener, og introduserer ulike matematiske begreper. De matematiske begrepene kommer også til uttrykk gjennom hverdagslige rutiner som blant annet påkledning, opprydning inne og ute, og turtaking som en naturlig del av barnehagedagen.

12

Nærmiljø og samfunn

Barnehagen skal innenfor trygge rammer bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet (Pedlex, 2013). Barnehagen gir barna kunnskap om mat i nærmiljøet ved at vi ferdes i bygda hvor matproduksjon pågår. Klubbdagen åpner muligheten for å jobbe over tid med for eksempel grønnsaker fra nærmiljøet, ved besøk på gårder, delta i innhøstning og deretter matforberedelser. Barna får med seg hele prosessen fra jord til bord. Gjennom turer med klubb og avdeling blir barna kjent med hverandres hjemsted, og tilegner seg et begrep over avstanden mellom hjemstedet og barnehagen. Våren 2016 jobbet vi spesielt med historien i Rygge, og ga barna kunnskap om «gamledager» i nærmiljøet. Vi ønsker å gi barna en begynnende formening over hvor Norge er på kartet, samt blir kjent med sitt eget hjemland. Vi undrer oss sammen med barna, hva er Norge? Og reflekterer over kjennetegn og mangfoldighet for landet vårt.

Kommunikasjon, språk og tekst

Ekholt barnehage vil bidra til at barna lytter, observerer og gir respons i gjensidig samhandling med andre. Barna skal bruke sitt språk til å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer, og gjennom dette løse konflikter og skape positive relasjoner. Barna skal utvikle ordforråd og begrepsforståelse, og få et positivt forhold til tekst og bilde. Dette skal bidra til estetiske opplevelser, gode samtaler og som inspirasjon til fabulering og nyskaping. (Pedlex, 2013).

For å oppnå dette skal personalet være rollemodeller når det gjelder å lytte, gi respons, bruke kroppsspråk, talespråk og tekst i kommunikasjon med barna. Vi vil skape tillit slik at barna føler glede ved å kommunisere, og gi de trygghet til å benytte og leke med ulike språk og tekstformer i barnehagen. Vi ønsker å legge til rette for at barn med ulik morsmålsbakgrunn skal kjenne seg forstått og oppleve anerkjennelse for sitt språk, og tålmodighet rundt utfordringer i språk og kulturforståelse. Barnehagen skaper et miljø hvor barn og voksne daglig opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale. Som tidligere skrevet har barnehagen et tilbud om språkgrupper for de barna som har språklige utfordringer (Pedlex, 2013).

Natur, miljø og teknikk

Gjennom gode naturopplevelser skal barnehagen bidra til at barna får et positivt forhold til naturen. Dette innebærer grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspillet i naturen. Videre skal barna få erfaringer med hvordan teknikk kan benyttes i leken og i hverdagslivet. (Pedlex, 2013).

Gjennom barnehagens satsning blir barna kjent med naturen, og hvordan naturen kan benyttes. Dette forekommer gjennom turer, matlagning, lek og nysgjerrighet ute i naturen. Ved disse aktivitetene stimuleres sansene og utfordrer barnas nysgjerrighet.

Klubbdag

Ekholt barnehage har en inndelingsstruktur på 0-2 og 2-6 år. Vi har derfor klubbdag på tirsdager hvor barna er delt inn i aldershomogene grupper på tvers av avdelingene. Gruppene har faste voksne på sin klubb uavhengig av avdelingene. Gjennom dette skaper vi flere relasjoner mellom barn i lik alder på tvers av avdelinger samt mer åpenhet og et felles hus. Gruppene har ansvaret for varmmaten som serveres hver onsdag. Maten serveres som buffet på kjøkkenet fra kl 10.45-12.30. Det lages en fem ukers meny, og hver gruppe har ansvar for varmmaten hver femte uke. Tirsdagsklubben skal benyttes til forberedelser av varmmaten for eksempel kunnskap om maten som skal lages, innkjøp, forberedelser osv. Dette vil bidra til at barnehagen mere organisert og systematisk jobber med satsningsområdet på et høyere nivå, og kan presentere måltidet som et pedagogisk virkemiddel og utvidet forståelse for barna. Gjennom denne organiseringen får vi mulighet til å tilpasse alder og modningsnivå for utførelse av aktiviteter. Dette vil bidra til å kjenne mestringsglede for det enkelte barn spesielt innenfor prosessen fra jord til bord.

Vepseklubben er en del av klubbdagen og i prosessen overgang barnehage og skole. Her forbereder vi overgangen fra barnehage til skole, og dette er et år som vi blant annet arbeider med skoleforberedende aktiviteter. Vi har et fokus på sosial kompetanse i barnehagen. Vi ønsker derfor også det siste året å jobbe ekstra med hvordan man omgås hverandre, og å hjelpe barna til å utvikle god selvfølelse. Vi har faste aktiviteter for Vepseklubben som for eksempel langtur, skolebesøk og overnatting i barnehagen. Vi jobber også med språklig bevissthet, matematikk, trafikkopplæring og IKT.

Evaluering og dokumentasjon

14

I barnehagen legger vi vekt på kontinuerlig evaluering. Vi evaluerer prosjekter, arrangementer, barnehagens rutiner, aktiviteter både felles og internt på avdelingene hver måned. Barnehagen følger også et pedagogisk årshjul. I årshjulet er det hver måned et fokusområde ut ifra Årsplanen som skal evalueres etter endt måned. For eksempel danning, omsorg, lek, læring medvirkning og foreldresamarbeid. Evalueringen blir gjort både avdelingsvis og i lederteamet. Vi er aktive brukere av facebook som daglig blir oppdatert med øyeblikk fra hverdagen. Ekholt barnehage er en Mykid barnehage. På My kid kan foreldrene og personalet hele tiden gå inn for å få / gi beskjeder hente informasjon etter endt dag, og se bilder fra deres barns hverdag.

Dokumentasjon er med på å bevisstgjøre personalet, se og legge merke til barnas aktiviteter og initiativ, og også evaluere vår egen praksis. Vi ønsker å synliggjøre for foreldrene hvilke prosesser vi er i, for å være i stadig utvikling og for hele tiden å kunne legge alt til rette til det beste for barn og foreldre. Avdelingene utarbeider egne planer for arbeidet på avdelingene, og dokumenterer i etterkant gjennom ord og bilder hvilke prosesser og arbeidsmåter som barna har deltatt i.

Personal utvikling

For å oppnå de kravene styringsdokumentene (Rammeplanen og Barnehageloven) gir oss er det store krav til de voksne i Ekholt barnehage. Slik vi trekker frem i grunnsynet over er vi voksne rollemodeller for mange barn i løpet av deres tid barnehagen. Vi har en kontinuerlig gjennomgang av egne handlinger i nærvær med barna. Vi er voksne som er opptatt av trygghet, kjærlighet og omsorg for alle barn i Ekholt barnehage. Vi vil være til stede og fange opp det som skjer i samspillet mellom barn, og være vårt ansvar bevisst. Det krever at vi ønsker å bli kjent med hvert enkelt barn, for å kunne møte barna sine behov, og gi barna de nødvendige utfordringer for deres sosial kompetanse. Vi er voksne som skal ha tid til å forstå barna og være nysgjerrige på deres undringer. I barnehagen er vi avhengig av et nært tillitsforhold til barna, for

å etablere dette hos barna må vi være voksne som er forutsigbare. Barna må med andre ord vite hvem vi er, og hvor de har oss gjennom vårt samspill med dem. Det skal komme til uttrykk at vi har et kontinuerlig utviklingsbehov og at vi gjennomføre det samfunnet krever av oss som en læringsarena på alle nivåer. God kommunikasjon er viktig for å skape kontakt mellom mennesker. Personalet i Ekholt har implementert en kommunikasjons- og refleksjonsmodell etter teorien til Marshall Rosenbergs ”Kontaktsskapende kommunikasjon.” Kontaktsskapende kommunikasjon (KSK) bygger på et positivt menneskesyn, med en ide om at mennesket er grunnleggende godt, og at vi alle har et iboende ønske om å ville andre vel. KSK viser konkret hvordan vi kan endre måten å reflektere, uttrykke oss og lytte til andre mennesker på en tydeligere og ærligere måte. Gjennom KSK kan vi også lære å forebygge og håndtere konflikter på en mer fredelig måte. Dette er en kommunikasjonsmodell som er nært sammenvevd med sosial kompetanse, og også verdigrunnlaget i rammeplanen for barnehager. Barnehageloven og Rammeplanen gir sterke føringer for hva slags voksne vi skal være i barnehagen. Rammeplanen sier hvilke verdier vi skal jobbe etter og pålegger oss å reflektere over vår egen praksis.

KSK vil vi ha fokus på i ledermøter, tematid, personalmøter og planleggingsdager. Vi vil benytte både eksterne og interne ressurser i prosessen.

Barnehagens samarbeidspartnere

Helsestasjonen:

Vi kan rette spørsmål til helsestasjonene angående helse, utvikling, sykdom og lignende.

<http://www.rygge.kommune.no/no/Globalmeny/Tjenester/Helse/Helsetjenester/Helsestasjon>

Barnevernet:

Vi samarbeider med barnevernet både når det gjelder råd og tips, og i forhold til igangsetting av tiltak. <http://www.rygge.kommune.no/no/Globalmeny/Tjenester/Barn-og-familie/Barne--og-familievern/Barnevern/>

PPT(pedagogisk-psykologisk-tjeneste):

Dette er en pedagogisk veiledningstjeneste som tilbyr tjenester fra spesialpedagoger, psykologer og logopedier. Her kan personal og foreldre søke råd og veiledning.

<http://www.rygge.kommune.no/no/Globalmeny/Tjenester/Serviceerklaringer/PPT/>

Ryggebarnehagen:

Dette er et samarbeid mellom alle barnehagene i Rygge. Her samarbeider vi om arrangementer og kompetanseheving for personalet <http://www.youtube.com/watch?v=ClKzOggenxs>

Skole:

Vi har et eget program for overgang mellom skole og barnehage. Dette omhandler skolebesøk, overgangs- samtaler og overgangsmøter ved behov. Vi samarbeider med de skolene som vi overleverer barn til. <http://www.rygge.kommune.no/no/Globalmeny/Tjenester/Skole-og-utdanning/>

Møtevirksomhet:

For å oppnå den kommunikasjonen og informasjonen som er viktig i det pedagogiske arbeidet/organisering av hverdagen, har vi intern møtevirksomhet; morgenmøte, personalmøte, tematid for pedagogiske medarbeidere, ledermøter, avdelingsmøter, medarbeidersamtaler og veiledningssamtaler.

Vi har eierstyremøter, samarbeidsutvalgsmøter, ressursteam møter, foreldremøter, årsmøte og 5 planleggingsdager i året (jfr. barnehagens vedtekter)

Foreldresamarbeid

I Ekholt barnehage har vi et svært engasjert samarbeidsutvalg som består av tre foreldrerepresentanter, to representanter fra de ansatte og daglig leder.

Både Lov om barnehager og kommunens vedtekter vektlegger foreldresamarbeid og foreldremedvirkning. Ifølge Forskrift om Rammeplan for barnehager er forståelse og samarbeid to sentrale sider ved kontakten mellom barnehagen og foreldrene.

Rammeplan definerer dette på følgende måte:

«Med forståelse menes gjensidig respekt og anerkjennelse for hverandres ansvar og oppgaver i forhold til barnet. Med samarbeid menes regelmessig kontakt der informasjon og begrunnelser utveksles. Foreldre og barnehagens personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling. Det daglige samarbeidet må bygge på gjensidig åpenhet og tillit» (pedlex,2013:17).

Vi ser på samarbeid med foreldre/foresatte som svært viktig og nødvendig for å kunne følge opp hvert enkelt barn på en best mulig måte.

Vi ønsker at samarbeidet mellom Ekholt barnehage og hjemmene skal bygges på gjensidig tillit og respekt. Målet er å skape et samarbeidsforhold der personalet og hjemmet gir hverandre råd, hjelp og støtte, gjennom følgende intensjoner;

- ✓ Den daglige kontakt
- ✓ MyKid
- ✓ Foreldresamtaler
- ✓ Foreldremøter

1. Vi legger vekt på at den daglige kontakten ved levering/henting skal gi muligheter for utveksling av informasjon om barnet, som har betydning for at barnet skal få det best mulig, i barnehagen og hjemmet.
2. Videre ønsker vi å ha foreldresamtaler, som pedagogisk leder innkaller til. Foreldresamtaler er samtaler mellom pedagog og foreldrene, der man sammenligner inntrykk av barnets trivsel og utvikling, og diskuterer barnets hverdag i barnehagen. Dermed gis personalet mulighet til å ivareta sine pedagogiske oppgaver bedre.
3. I tillegg vil personalet innkalle til et foreldremøte i løpet av barnehageåret. Foreldremøter er møter hvor personalet og foreldrene diskuterer barnehagens innhold og praktiske opplysninger, som er nyttige for foreldrene om barnas hverdag i barnehagen.
4. Vi er en MyKid – barnehage hvor all informasjon foregår digitalt. Her finner dere kalender, bilder, daglig gjøremål og beskjeder.

Alle foresatte får personlig innlogging ved oppstart <https://mykid.no>

Barnehagen har også en facebook side <https://www.facebook.com/EkholtBarnehage/> samt en hjemmeside www.ekholt-barnehage.no

Litteratur

Bae B (2009) Samspill mellom barn og voksne ved måltidet. Muligheter for medlæring? I Nordisk barnehageforskning vol2 nr.1 2009 s1-15

Eidsvåg,1. (2011). Å fullbyrde sin egen form. Et program for dannelse.1B.Hagtvet 8 G.
Oqjenovic (Red.) Dannelse, Nordisk perspektiver på allmenndannelsens nødvendighet i høyere utdanning og forskning (s. 156-170). Oslo: Dreyers forlag

Gjems L. Hverdagssamtalene-barnehagens glemte læringsarena? I Gjems L. Og Løkken G. red (2014) Barns læring om språk og gjennom språk. 1. utg.3.oppl. Cappelen Damm Akademisk

KUNNSKAPSDEPARTEMANETET (2016) Temahefte, om barns medvirkning. OSIO: RK Grafisk. AS

PEDLEX, Norsk Skoleinformasjon. (2013). *Rammeplan for barnehagen*. Oslo: Scanprint as. Viby